

PROPUSTI NA STRANI PEŠAKA - UZROK SAOBRAĆAJNE NEZGODE U PRAKSI APELACIONOG SUDA U NIŠU

Vesna Stevanović¹

XIII Simpozijum
"Veštačenje saobraćajnih nezgoda
i prevare u osiguranju"

Rezime: U krivično sudskoj praksi česte su situacije da je jedan od učesnika saobraćajne nezgode pešak, najčešće kao žrtva. Međutim, prilikom uviđaja saobraćajne nezgode nije uvek jasno utvrđen da li postoji doprinos na strani pešaka i ako isti postoji u čemu se sastoji, odnosno da li je propust na strani pešaka eventualno bio uzrok nastanka saobraćajne nezgode. Zbog toga, ukoliko taj propust nije pravilno konstatovan prilikom vršenja uviđaja od strane službenih lica koja vrše uviđaj, to otežava pravilno donošenje odluke u sudskom postupku. U ovom radu predstavili smo pojedine primere iz sudske prakse u kojima je postojao propust na strani pešaka i ukazali na određene propuste većeg broja službenih lica u vezi sa nastankom konkretne saobraćajne nezgode, sa kojima smo se sretali u radu.

KLJUČNE REČI: KRIVIČNI POSTUPAK, SUDSKA PRAKSA, UVIĐAJ, PEŠAK, SAOBRAĆAJNO – TEHNIČKO VEŠTAČENJE

¹ sudija, Apelacioni sud u Nišu

UVOD

Na putevima Republike Srbije svake godine dogodi se veliki broj saobraćajnih nezgoda u kojima su učestvovali pešaci. Najčešće kao žrtve, ali u sudskoj praksi su zabeležene situacije da se pešaci pojavljuju i kao izvršioc krivičnih dela iz grupe protiv bezbednosti javnog saobraćaja.

U ovom radu ograničenog obima ukazujemo na pojedine karakteristike postupanja sudija prvostepenih - osnovnih i viših sudova na području Apelacionog suda u Nišu, nove vrste sudova formiranih u reformi pravosuđa krajem 2009.godine, tokom 2010. - 2012.godine kada su u pitanju krivična dela protiv bezbednosti javnog saobraćaja na putevima sa učešćem pešaka. U pitanju su Viši sudovi u Nišu, Vranju, Leskovcu, Pirotu, Prokuplju i u Kosovskoj Mitrovici. Konkretno, ukazujemo na određene specifičnosti rada kada je u pitanju navedena grupa krivičnih dela sa učešćem pešaka, kao i na određene probleme koje smo kao drugostepeni sud uočili u radu prvostepenih sudova u tom pogledu.

U grupi krivičnih dela protiv bezbednosti javnog saobraćaja u Krivičnom zakoniku Republike Srbije (dalje: KZ) saobraćajne nezgode sa učešćem pešaka uočavaju se u sudskoj praksi direktno kod dva krivična dela – ugrožavanje javnog saobraćaja iz čl.289.KZ i teško delo protiv bezbednosti javnog saobraćaja iz čl. 297. KZ. Posredno, saobraćajne nezgode sa učešćem pešaka uočavaju se u sudskoj praksi direktno i kod krivičnog dela nepružanje pomoći licu povređenom u saobraćajnoj nezgodi iz čl.296.KZ. Ta krivična dela su po svojim obeležjima slična odnosno skoro identična krivičnim delima iz glave 32. Krivičnog zakona Republike Srbije (2 - Службени гласник Републике Српске br. 49/03,108/04, 37/06,70/06,73/10,1/12), pa ih zbog toga nećemo posebno predstavljati.

U daljem tekstu predstavićemo dve vrste saobraćajnih nezgoda: gde su pešaci okrivljeni za nastanak saobraćajne nezgode i gde su pešaci – učesnici / žrtve u saobraćajnoj nezgodi s tim da postoji odnosno ne postoji njihov doprinos za nastanak saobraćajne nezgode.

Pešaci – okrivljeni za nastanak saobraćajne nezgode

Ova kategorija učesnika u saobraćaju u sudskoj praksi izuzetno retko se pojavljuje u svojstvu izvršioca krivičnog dela iz grupe protiv bezbednosti javnog saobraćaja. Ne samo u Republici Srbiji, nego uopšte. Osnovni razlog za to je što se u praksi od strane službenih lica koja vrše uviđaj na licu mesta povodom saobraćajne nezgode ne prepoznaje pešak kao uzročnik saobraćajne nezgode. Po pravilu, kriv je drugi učesnik u saobraćaju – najčešće vozač za nastalu saobraćajnu nezgodu i krivična prijava se podnosi protiv vozača. Na području APN imali smo i takav slučaj da je pešak bio okrivljen za saobraćajnu nezgodu:

„Time što je pretrčavala kolovoz van pešačkog prelaza, sa željom da pređe obe saobraćajne trake, bez zastajkivanja na kolovozu da se uveri da to može bezbedno da uradi a da ne ugrozi druge učesnike u saobraćaju, u situaciji kada vozač bicikl sa pomoćnim motorom, i pored preduzetog kočenja i skretanja ulevo nije uspeo da izbegne kontakt sa nojm - okrivljena je u svojstvu pešaka prouzrokovala saobraćajnu nezgodu u kojoj je došlo do bočnog udara pešakinje u bicikl sa motorom

Iz obrazloženja:

“Naime, pravilno je prvostepeni sud utvrdio da je optužena postupila suprotno odredbi čl.107. Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima jer je, prema pravilnom utvrđenju prvostepenog suda, u konkretnoj situaciji započela prelaženje kolovoza ulice Bulevar dr Zorana Đinđića, ukupne širine dva puta po 7.00 metara plus 1.5 metar razdelnog ostrva, na mestu gde nema pešačkog prelaza, dakle van obeleženog pešačkog prelaza, sa desne na levu stranu gledano iz pravca naselja „Trošarina“ u pravcu centra grada, a da se prethodno nije uverila da to može da učini na bezbedan način i bez opasnosti po druge učesnike u saobraćaju, pa je naletela na bicikl sa pomoćnim motorom marke „Jamaha“ kojim je upravljao maloletni N.J. koji se kretao takođe u pravcu centra grada levom saobraćajnom trakom, te je posle kontakta izgubio kon-

trolu kada je došlo do posledica saobraćajne nezgode. Pravilan je zaključak prvostepenog suda da optužena nije smela da stupi na kolovoz, tim pre što je nailazeći bicikl sa motorom nesumnjivo imao prvenstvo prolaza i da je nepažnja i nepoštovanje navedenih saobraćajnih propisa na strani optužene uzrok saobraćajne nezgode. ...

Na potpuno i pravilno utvrđeno činjenično stanje prvostepeni sud je pravilno primenio zakon kada je radnje optužene pravno kvalifikovao kao krivično delo teško delo protiv bezbednosti javnog saobraćaja iz čl.297. st.4. u vezi čl.289. st.3. u vezi st.1. Krivičnog zakonika, jer se u radnjama optužene stiču sva bitna obeležja navedenog krivičnog dela izvršenog u vreme, na mestu i na način kako je to utvrđeno prvostepenom presudom."

(Presuda Apelacionog suda u Nišu Kž.1.br.2553/11 od 07.02.2012.).

Pešaci – učesnici / žrtve u saobraćajnoj nezgodi

Ova kategorija učesnika u saobraćaju znatno češće se susreće u svojstvu oštećenog – žrtve saobraćajne nezgode. Ponekad se u presudama konstatuje u čemu se sastoji njihov doprinos za nastanak saobraćajne nezgode, a češće se o tome ne govori u prvostepenoj presudi.

U sudskoj praksi, na području APN uočili smo kroz prvostepene odluke dve kategorije oštećenih: punoletna i maloletna lica. U zavisnosti od toga koja od ovih kategorija učesnika je u pitanju uočili smo i određene propuste na strani svake od ovih kategorija učesnika, na koje službena lica prilikom vršenja uviđaja treba da obrate pažnju i da ih konstatuju u zapisniku o uviđaju – da li isti postoje ili ne postoje.

Kada su **maloletnici u svojstvu oštećenog** u pitanju, pod tom kategorijom podrazumevamo sva lica uzrasta do 18 godina. Posebno značajno je prilikom vršenja uviđaja od strane službenih lica utvrditi mesto na kome su maloletnici prelazili kolovoz, da li je bilo prepreka koje su onemogućavale vozače da ih blagovremeno uoče – zaustavljeno vozilo iza koga odnosno ispred koga su prelazili kolovoz i način kretanja maloletnika tom prilikom – normalnim hodom, trkom i sl. U praksi smo uočili da se najčešći propust maloletnika sastoji u tome što neoprezno istrčavaju pred vozilo u pokretu. Sa druge strane, njihovog propusta po pravilu nema ukoliko kolovoz prelaze na obeleženom pešačkom prelazu. To smo uočili u nekoliko predmeta:

1. Pobijajući pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja okrivljeni u žalbi osporava utvrđenu brzinu kretanja i ističe da je maloletni oštećeni u nebezbednoj situaciji pretrčavao put te da je putni pravac kojim se je kretao bio zasut peskom u kojoj situaciji proces kočenja ne može normalno da funkcioniše čemu, po stavu žalbe, veštak nije poklonio dovoljno pažnje.

Iz obrazloženja:

„Iznetim žalbenim navodima činjenično stanje utvrđeno u prvostepenom postupku se neosnovano pobija jer iz pravilne ocene svih izvedenih dokaza prvostepeni sud je pouzdano utvrdio da je okrivljeni u vreme i na mestu označenim u izreci prvostepene presude upravljajući kombi vozilom iz pravca centa sela u pravcu fudbalskog stadiona postupio suprotno odredbi čl.46. st.1. Zakona o osnovana bezbednosti saobraćaja na putevima krećući se brzinom od 45 km/h u kojoj situaciji je na saobraćajnoj traci kojom je upravljao usled neprilagođene brzine kretanja prednjom desnom stranom vozila udario pešaka oštećenog maloletnog A.A. na 0,80 metara od desne ivice kolovoza, koji je pretrčavao put sa desne na levu stranu, a kojom prilikom je isti zadobio teške telesne povrede bliže navedene u izreci iste presude.

Pravilnost ovako utvrđenog činjeničnog stanja proizilazi iz ocene svih izvedenih dokaza a pre svega pisanih dokaza iz spisa, skice lica mesta saobraćajne nezgode, fototehničke dokumentacije, izveštaja o obezbeđenju lica mesta, medicinske dokumentacije na ime oštećenog,

koji su dokazi i bili cenjeni prilikom davanja i mišljenja od strane veštaka medicinske struke i saobraćajne struke na kojima je zasnovana pobijana presuda.

Izneti žalbeni navodi ne dovode u pitanje pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja posebno imajući u vidu da je iz nalaza i mišljenja veštaka saobraćajne struke utvrđeno da je ukupni zaustavi put kombi vozila, kao dužina puta koju vozilo pređe za vreme reagovanja vozača na kočnice plus dužina tragova kočenja, pri stanju kolovoza kao u vreme nastanka nezgode, pri brzini kretanja od 30 km/h iznosila 13,40 metara, te upoređivanjem dužine puta od 16,50 metara koliko je vozač od momenta uočavanja opasnosti imao na raspolaganju, nesumnjivo je utvrđeno da je okrivljeni imao tehničkih mogućnosti da izbegne kontakt sa pešakom i da vozilo blagovremeno zaustavi pre mesta kontakta za slučaj da je upravljao brzinom od 30 km/h i da je reagovao kočenjem kada je pešak započeo sa prelaženjem kolovoza pri čemu je brzina kretanja vozila okrivljenog od 45 km/h brzina koja je u datoj situaciji bila nebezbedna i neprilagođena konkretnoj saobraćajnoj situaciji i ista je u direktnoj uzročnoj vezi sa nastalom saobraćajnom nezgodom.

Žalbeni navodi kojima se osporava pravilnost utvrđene brzine kretanja vozila okrivljenog nisu osnovani jer je ista utvrđena veštačenjem od strane veštaka saobraćajne struke na osnovu pisanih dokaza iz spisa u kojima je zabeleženo zatečeno stanje na mestu saobraćajne nezgode u vreme vršenja uviđaja saobraćajne nezgode, a takođe, neosnovano se žalbom insistira na tome da veštak nije dovoljno pažnje posvetio činjenici da je na kolovozu bilo peska. Ovo stoga što se je veštak izjasnio da u zapisniku o uviđaju niti na skici lica mesta nije evidentirano prisustvo peska na kolovozu, niti pak na fotografijama iz spisa predmeta koje su na licu mesta sačinjene prilikom vršenja uviđaja saobraćajne nezgode kao kontinuirano prisustvo peska na putu kočenja od 11 metara, na kojoj dužini su ostali tragovi kočenja. ...

Na potpuno i pravilno utvrđeno činjenično stanje prvostepeni sud je pravilno primenio krivični zakon kada je radnje okrivljenog pravno kvalifikovao kao krivično delo teško delo protiv bezbednosti javnog saobraćaja iz čl.297. st.3. u vezi čl.289. st.3. u vezi st.1. KZ ..." **(Apelacioni sud u Nišu, dana 04.07.2012. godine, 5Kž.1.br.32/12.)**

2. Suprotno iznetim žalbenim navodima, po stavu ovog suda, prvostepeni sud je odbranu okrivljenog u smislu čl.18. i 352. ZKP pravilno doveo u vezu sa ostalim izvedenim dokazima i potpuno i pravilno utvrdio činjenično stanje iz kojeg nesumnjivo proizilazi da je **oštećena maloletna A.T. prelazila kolovoz na obeleženom pešačkom prelazom, da se kretala normalnim hodom, da ulicu nije pretrčavala, kao i da su sva vozila u tri kolone, dok je prelazila pešački prelaz stala**, osim vozila okrivljenog koji je oštećena i videla dok se kretalo ka njoj i koje se i po njenoj proceni kretalo brzo i nije se zaustavilo ispred pešačkog prelaza.

Iz obrazloženja:

„Pravilnost ovako utvrđenog činjeničnog stanja proizilazi iz ocene iskaza oštećene maloletne A.T. kao i ocene iskaza svedoka koji nisu bili sapatnici okrivljenog i to svedoka Z.Ž., očevidca događaja koji je video sam kontakt vozila okrivljenog i oštećene i iskaza svedoka J.Đ., takođe očevidca događaja, a koja svedokinja je opisala kretanje i pešaka i vozila okrivljenog i to da je oštećena prelazila kolovoz na obeleženom pešačkom prelazu, da se je kretala normalnim hodom, da su ostala vozila stajala dok je oštećena prelazila ulicu, a da se je jedino vozilo okrivljenog nije zaustavilo i nije propustilo oštećenog, što ona zna jer je događaj videla sa udaljenosti od oko 2 metra.

Izvedenim dokazima je nesumnjivo utvrđeno da je okrivljeni A.M. u vreme i na mestu bliže označenim u izreci prvostepene presude postupao suprotno odredbi čl.99. st.3. Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima, time ugrozio javni saobraćaj i doveo u opasnost život i telo maloletne oštećene A.T. koja je tom prilikom zadobila laku telesnu povredu, jer nije prilagodio brzinu kretanja vozila tako da isto može bezbedno da zaustavi ispred pešačkog

prelaza i da propusti oštećenu koja se je kretala obeleženim pešačkim prelazom te je prednjim desnim delom vozila udarila u desni deo predela butine i kuka oštećene koja je kolovoz prelazila sa leve na desnu stranu gledano iz smera njegovog kretanja.

Neosnovano se žalbom ističe da se u konkretnom slučaju ponašanje pešaka nije moglo očekivati, da je pretrčavanjem ulice između dva vozila oštećena stvorila prepreku koju vozač ne može da predvidi. Ovo iz razloga što je izvedenim dokazima, tvrdnjom oštećene i iskaza navedenih svedoka koji je potkrepljuju u pogledu režima kretanja učesnika u saobraćaju, nesumnjivo utvrđeno da u kolovoznoj traci kojom se je kretao okrivljeni kritičnom prilikom nije bilo kolone vozila i da nije bilo vozila ispred vozila okrivljenog, a prema pravilnom utvrđenju suda vozač uvek može da očekuje da se na pešačkom prelazu nađe pešak, tim pre što je u momentu kontakta prema kazivanju oštećene, svedoka J.Đ. i Z.Ž. oštećena završavala prelazak kolovoza koji ima četiri saobraćajne trake te ista za okrivljenog nije mogla biti iznenađenje na pešačkom prelazu.

Stoga je i neosnovan žalbeni navod da su iskazi svedoka na kojima je prvostepeni sud zasnovao odluku kontradiktorni, a obzirom da su isti podudarni u svim relevantnim okolnostima a odlučivanje i saglasni iskazu oštećene i materijalnim dokazima, kriminalističko tehničkoj dokumentaciji, fototehničkoj dokumentaciji, zapisniku o uviđaju saobraćajne nezgode, zapisniku o izvršenoj kontroli učesnika u saobraćaju, izveštaju Zavoda za sudsku medicinu i otpusnoj listi sa epikrizom na ime oštećene, potvrdi o tehničkoj ispravnosti vozila i ostalim pisanim dokazima". (**Apelacioni sud u Nišu, dana 31.01.2012. godine, 5Kž.1.br.2422/11.**)

Kada su u pitanju **punoletna lica** koja se pojavljuju u **svojstvu oštećenog – žrtve u saobraćajnim nezgodama**, posebno značajno je prilikom vršenja uviđaja od strane službenih lica utvrditi način kretanja oštećenog u vreme saobraćajne nezgode, da li je nastradali pešak uopšte imao svojstvo učesnika u saobraćaju – da li se kretao ili je ležao, sedeo ili spavao na kolovozu od čega zavisi da li će pripadnici policije podneti krivičnu prijavu ili izveštaj nadležnom tužilaštvu povodom saobraćajne nezgode. Službena lica koja vrše uviđaje ppovoom saobraćajnih nezgoda sa učešćem pešaka treba sa mnogo više kritičnosti da cene propuste punoletnih pešaka kao učesnika u saobraćaju, pa da shodno tome na osnovu podataka prikupljenih prilikom vršenja uviđaja odluče o tome ima li mesta pokretanju krivičnog postupka protiv vozača ili samo da podnose odgovarajuće izveštaje.

U praksi smo kroz predmete uočili da se najčešći propust pešaka sastoji u tome što se nepropisno kreću odnosno *neoprezno izlaze - istračavaju pred vozilo u pokretu*. Na taj način, pešaci su svojim nebezbednim ponašanjem bili uzročnici saobraćajnih nezgoda. Osim toga uočili smo i slučajeve da su *pešaci nastradali na trotoaru*, te da nemaju doprinos za nastanak saobraćajne nezgode. To smo uočili u nekoliko predmeta:

3. Pobijana presuda i postupak u kome je doneta su zahvaćeni bitnom povredom odredaba krivičnog postupka iz čl. 368 st.1. tač.11. ZKP, jer ne sadrži razloge o nekim odlučnim činjenicama, a dati razlozi su međusobno protivurečni kao i sadržini izvedenih dokaza tako da se utvrđeno činjenično stanje i primena zakona ne mogu prihvatiti kao pravilni.

Iz obrazloženja:

"Osnovano se u žalbi branioca optuženog ukazuje da je zaključak prvostepenog suda i utvrđeno činjenično stanje u direktnoj suprotnosti sa nalazom i mišljenjem veštaka saobraćajne struke M.M. Po nalazu i mišljenju ovog veštaka osnovni propust koji je u uzročno posledičnoj vezi sa saobraćajnom nezgodom načinio oštećeni sada pok. C.V. koji se nepropisno kretao u zoni kretanja za pešake u širini od jednog metra od leve ivice kolovoza. Nasuprot ovakvom zaključku veštaka koji prvostepeni sud nije prihvatio u datim razlozima sud navodi da ne može da prihvati zaključke veštaka da se pešak kretao nepropisno ukazuje na propuste okrivljenog i nalazi da bez obzira na ovakav zaključak veštaka saobraćajne struke sud nije vezan utvrđenjima veštaka

i nalazi da je do nezgode došlo usled propusta okrivljenog i nepridržavanja propisima čl. 45, 30 i 56 ZOOBS-a. Kako je utvrđenje suda u direktnoj protivurečnosti sa nalazom i mišljenjem veštaka kao stručnog lica, bez obzira na to da sud nije vezan takvim nalazom, prvostepeni sud bez nalaza i mišljenja veštaka koji bi ukazivao na suprotne zaključke odnosno na propuste okrivljenog nije mogao da sam utvrdi propuste okrivljenog bez angažovanja stručnog lica i da na taj način, bez obavljenog veštačenja donese odluku o bitnim obeležjima dela i krivici optuženog.

Zbog učinjene bitne povrede odredaba krivičnog postupka i nepotpuno i nepravilno utvrđenog činjeničnog stanja prvostepena presuda je morala biti ukinuta.

U ponovnom postupku prvostepeni sud će otkloniti navedene nedostatke, pored već izvedenih dokaza obaviće dopunsko veštačenje ili veštačenje preko drugog veštaka u cilju utvrđivanja mehanizma nastanka nezgode i analize svih materijalnih dokaza i nakon ocene svih izvedenih dokaza moći će da donese pravilnu i na zakonu zasnovanu odluku". **(Apelacioni sud u Nišu, dana 19.04. 2010. Kž.1.br. 376/10.)**

4. Izjavljenim žalbama branilaca optuženog u suštini se prvostepena presuda pobija zbog pogrešno o nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, time što se žalbama gotovo identično ističe da optuženi nije doprineo nastanku saobraćajne nezgode već da je saobraćajna nezgoda nastala isključivo zbog **ponašanja sada pokojne D. V., koja se je kao pešak neoprezno kretala kolovozom, pa se u konkretnom slučaju ne može govoriti o podeljenoj odgovornosti učesnika u saobraćaju**. Žalbama se ističe i to da odbrana optuženog nije pravilno ocenjena i da je optuženom povređeno pravo na odbranu jer mu nije omogućeno da postavlja pitanja i iznosi primedbe na nalaze veštaka saobraćajne struke.

Iz obrazloženja:

„U ovom delu žalbe branilaca nisu osnovane jer je, po stavu ovog suda, prvostepeni sud pravilno ocenio sve izvedene dokaze, kako svaki pojedinačno, tako i sve dokaze u sklopu celine, pa je ocenjujući i odbranu optuženog, iskaze svedoka, zapisnik o uviđaju, obavljenju rekonstrukciju, provedena veštačenja, nalaz i mišljenje Zavoda za sudsku medicinu Niš, Zavoda za sudska veštačenja Novi Sad, nalaz veštaka M.M., obdukcioni zapisnik Zavoda za sudsku medicinu Niš, medicinsku dokumentaciju kao i pisane dokaze iz spisa predmeta, kriminalističko tehničku i foto tehničku dokumentaciju, činjenično stanje potpuno i pravilno utvrdio i za isto dao razloge u obrazloženju presude, koje u svemu prihvata i ovaj sud.

U žalbi se navodi drugačija ocena izvedenih dokaza iz koje proizilazi da je telo oštećene za optuženog bilo nepredvidiva prepreka jer oštećena nije stajala već je bila u nekom puzećem položaju, te da je neposredno pre kontakta došlo do mimoilaženja vozila optuženog i kombi vozila koje ga je zaslepelo svojim dugim svetlima pa optuženi nije upravljao neprilagođenom brzinom.

Suprotno žalbenim navodima, ovaj sud nalazi da je prvostepeni sud pravilno ocenio izvedene dokaze, iz nalaza i mišljenja Zavoda za sudsku medicinu utvrdio karakter i prirodu kao i mehanizam nanošenja povreda koje je oštećena zadobila, na osnovu čega je opredeljen i položaj tela oštećene pre kontakta sa vozilom optuženog.

Zaključivanja prvostepenog suda u pogledu **primarnog kontakta koji je ostvaren između prednjeg dela putničkog vozila optuženog i zadnje strane leve potkolenice sada pokojne D., koja je u momentu kontakta bila u uspravnom položaju i leđima okrenuta vozilu optuženog, zaključivanja o sekundarnom kontaktu, odnosno kontaktu koji je usledio, pri čemu su takođe nastale povrede na telu oštećene i to u sedalnom predelu, zadnjoj strani levog ramena i levom temenom delu kao i o nastanku povreda lica u trećem aktu, po odbacivanju tela oštećene i udaru licem o neravnu podlogu**, u svemu prihvata i ovaj sud.

Ovo iz razloga što se ovakva zaključivanja temelje na nespornim dokazima u vidu povreda koje je oštećena zadobila, što proizilazi iz zapisnika o obavljenoj obdukciji, zasnivaju se i na nalazu i mišljenju veštaka o karakteru i mehanizmu nastanka ovih povreda, a što je sve upravo u skladu sa lokalizacijom predmetnih povreda, oštećenjima na vozilu optuženog pa i sa položajem tela sada pokojne nakon saobraćajne nezgode, onako kako je to prvostepeni sud i utvrdio.

Neosnovani su i žalbeni navodi da je bilo neophodno obaviti novo saobraćajno veštačenje zbog različitosti u nalazima veštaka saobraćajne struke. Ovo stoga što je prvostepeni sud pravilno ocenio obavljena saobraćajna veštačenja u delu koji se odnosi na njihova stručna znanja u pogledu ponašanja učesnika u saobraćaju i to optuženog kao vozača putničkog vozila i oštećene, sada pokojne D.V., kao pešaka, dok je u pogledu dela nalaza veštaka koji se odnosi na uzrok odnosno doprinos učesnika u nastaloj saobraćajnoj nezgodi prvostepeni sud pravilno ocenio da isti nije domen o kome odlučuju veštaci već predstavlja pravno pitanje o kome sud odlučuje ocenom nalaza i mišljenja veštaka u sklopu svih ostalih izvedenih dokaza.

Ovo posebno iz razloga što je prvostepeni sud pravilno zaključio da i **u postupanju oštećene kao pešaka postoje propusti u kretanju kolovozom jer se je kretala na nebezbedan način**, a da je predmetnu saobraćajnu nezgodu uzrokovao optuženi koji je na kritičnom mestu vozilom upravljao neprilagođenom brzinom u datim uslovima saobraćaja, bez obzira na to što je brzina upravljanja vozilom na toj deonici puta bila u granicama dozvoljene, a imajući u vidu identičan stav veštaka saobraćajne struke i veštaka pojedinca i Instituta koji je veštačio u pogledu obaveza vozača putničkog vozila u situaciji kada mu iz suprotnog smera naiđe vozilo sa upaljenim dugim svetlima koja ga zaslepe, što je upravo situacija koju je u postupku predstavio optuženi.

Pravilno je prvostepeni sud zaključio da je u datoj situaciji optuženi bio u obavezi, kako se i veštaci saobraćajne struke izjašnjavaju, kada je bio tako zaslepljen dugim svetlima nailazećeg vozila, da reaguje ne samo smanjivanjem brzine kretanja, o čemu govori optuženi, već po potrebi i zaustavljanjem vozila, odnosno drastičnim smanjenjem brzine, pa je postupajući suprotno, optuženi praktično vožnju nastavio bez kontrole, rizikujući da udari u prepreku koja bi mu se mogla naći na putu.

Suprotno žalbenim navodima, po stavu ovog suda, prvostepeni sud je potpuno i pravilno utvrdio činjenično stanje i na isto pravilno primenio krivični zakon kada je radnje optuženog pravno kvalifikovao kao teško delo protiv bezbednosti javnog saobraćaja iz čl.297. st.4. u vezi čl. 289. st.3. u vezi st.1. Krivičnog zakonika koje krivično delo je optuženi izvršio sa svesnim nehatom, pri čemu je bio svestan da upravljajući vozilom na navedeni način može ugroziti javni saobraćaj i da mogu nastupiti zabranjene posledice ali je olako držao da do istih neće doći ili da će ih moći sprečiti". **(Apelacioni sud u Nišu, dana 26.10.2010. godine, Kž.1.br.1787/10.)**

5. Neosnovano se žalbom Osnovnog javnog tužioca u V. ističe da je činjenično stanje pogrešno i nepravilno utvrđeno, jer je prvostepeni sud isto potpuno i pravilno utvrdio ocenom svih izvedenih dokaza, odbrane okrivljenog, iskaza oštećene S.J., svedoka S.S., B.L., nalaza i mišljenja veštaka Z.Z., veštaka doktora ortopeda T.S., nalaza i mišljenja veštaka Fakulteta tehničkih nauka iz Novog Sada, izveštaja lekara specijalista na ime oštećene, fototehničke i kriminalističko - tehničke dokumentacije sa skicom lica mesta, iz kojih proizilazi pravilan zaključak prvostepenog suda da nema pouzdanih dokaza da je okrivljeni izvršio krivično delo na način kako je to bliže opisano izrekom prvostepene presude.

Iz obrazloženja:

„Naime, okrivljeni S.S. je oslobođen od optužbe da je u vreme i na mestu bliže navedenim u izreci prvostepene presude upravljajući putničkim vozilom suprotno odredbi čl.46. ZOOPS-a, krećući

se brzinom od 59,5 km/h, iako je dozvoljena brzina kretanja za grad V. 50 km/h, a koja brzina je saobraćajnim znakom stavljena na ulazu grada označena na 50 km/h, započeo obilaženje dva putnička vozila koja su bila parkirana uz desnu ivicu kolovoza u pravcu njegovog kretanja i prednjom desnom čeonom stranom svog vozila udario u pešaka, oštećenu S.J., u predelu leve noge, koja je započela prelaženje kolovoza sa desne na levu stranu gledano u pravcu kretanja vozila okrivljenog, ispred drugog parkiranog vozila, usled čega je oštećena pala na kolovoz i zadobila tešku telesnu povelu u vidu preloma kosti leve potkolenice.

Žalbom javnog tužioca se ističe da su u postupku izvršena dva veštačenja od strane veštaka saobraćajne struke i to jedno od strane veštaka pojedinca Z.Z. i Komisije veštaka Saobraćajnog fakulteta, da se Komisija veštaka nije precizno izjasnila da li postoji propust okrivljenog, ukoliko postoji u čemu se sastoji i da li je okrivljeni na neki način doprineo nastanku saobraćajne nezgode, te se smatra da činjenično stanje nije potpuno i pravilno utvrđeno jer je sud nalaz zasnovao na nalazu veštaka.

Navedene žalbene navode ovaj sud ocenjuje neosnovanima. Prvostepeni sud je utvrđeno činjenično stanje zasnovao na pravilnoj oceni nalaza i mišljenja veštaka imajući u vidu da veštak pojedinac smatra, da **postoji i propust oštećene koji je u uzročnoj vezi sa nastankom saobraćajne nezgode koi se sastoji u tome što je ista vršila nekontrolisano prelaženje kolovoza na mestu gde nije bilo obeleženog prelaza za pešake i u vreme kada je kolovoz bio angažovan od strane nailazaćeg vozila okrivljenog, a čiji nailazak je pešakinja mogla da vidi i čuje i da se zaustavi na kolovozu pre zalaženja na levu saobraćajnu traku, a da iz nalaza i mišljenja Komisije veštaka Saobraćajnog fakulteta proizilazi da na strani oštećene stoji napred navedeni propust jer je pešak stvorio opasnu saobraćajnu situaciju te je propust pešaka uzročno vezan sa nastankom predmetne saobraćajne nezgode.**

Neosnovano se žalbom ističe da se Komisija veštaka nije izjasnila o eventualnom propustu okrivljenog. Ovo iz razloga što iz nalaza i mišljenja veštaka Univerziteta u Novom Sadu, Fakulteta tehničkih nauka – Departman za saobraćaj proizilazi da prema mišljenju Komisije veštaka u situaciji ako su se nalazila parkirana vozila na kolovozu, postojala je objektivna mogućnost da pešak bude njima zaklonjen, pa se ne može isključiti mogućnost da je okrivljeni reagovao fiksim kočenjem onda kada je objektivno mogao najranije da uoči oštećenu, a posebno da se u datoj saobraćajnoj situaciji vozač vozila „Golf“, ovde okrivljeni, kretao dozvoljenom brzinom od 50 km/h, on ni forsiranim kočenjem ne bi mogao da zaustavi svoje vozilo u konkretnoj situaciji, bez kontakta sa oštećenom.

Druga od dve moguće verzije data u nalazu Komisije veštaka u kojoj bi i na strani okrivljenog stajao propust, odnosila bi se na situaciju da na kolovozu nije bilo parkiranih vozila.

Imajući u vidu da se optužnim aktom okrivljenom stavlja na teret da je upravljajući brzinom od 59,5 km/h započeo obilaženje dva putnička vozila koja su bila parkirana uz desnu ivicu kolovoza u pravcu njegovog kretanja i da je prednjom desnom čeonom stranom vozila udario u pešaka, oštećenu S., koja je započela prelaženje sa desne na levu stranu u smeru njegovog kretanja, to je prvostepeni sud pravilno postupio kada je ocenom nalaza i mišljenja veštaka, datog i na osnovu zapisnika o uviđaju i tragova zabeleženih na licu mesta zaključio da nije na nesumnjiv način dokazano da je okrivljeni izvršio delo koje mu je stavljeno na teret, posebno imajući u vidu da je pešak svojim propustom, koji se ogleda u nebezbednom prelasku kolovoza van obeleženog pešačkog prelaza i u situaciji kada za to nisu postojali bezbedni uslovi jer je kolovoz bio angažovan nailazećim vozilom, stvorio opasnu saobraćajnu situaciju te okrivljeni i da se je kretao dozvoljenom brzinom od 50 km/h ne bi mogao ni forsiranim kočenjem da vozilo zaustavi bez kontakta sa telom pešaka jer je u trenutku reagovanja kočenjem od mesta kontakta bio udaljen 20,5 metara, što je prvostepeni sud pravilno prihvatio, u kom smislu je pravilan stav prvostepenog suda o oceni nalaza i mišljenja veštaka. ...

Žalbenim navodima da iz veštačenja proizilazi da na osnovu raspoloživih podataka nije moguće pouzdano utvrditi da li su vozila bila parkirana na kolovozu ili ne, ali da pozicija registrovanih tragova kočenja ukazuje da postoji mogućnost da je vozilo okrivljenog bilo u fazi obilaženja vozila na kolovozu i da se u toj situaciji ne može isključiti mogućnost da je vozač reagovao forsiranim kočenjem kada je objektivno mogao najranije uočiti oštećenu, ne dovodi se u sumnju pravilnost činjenično pravnog zaključivanja prvostepenog suda da je do predmetne saobraćajne nezgode došlo usled navedenog propusta pešaka koji je u direktnoj uzročnoj vezi sa nastalom saobraćajnom nezgodom, a da nema pouzdanih dokaza da je okrivljeni učinio propust koji bi bio u uzročnoj vezi sa saobraćajnom nezgodom". **(Apelacioni sud u Nišu, dana 16.05.2011. godine, Kž.1.br.3256/10.)**

6. U suštini, žalbom se prvostepena presuda pobija zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja isticanjem da je sud pogrešno utvrdio da je okrivljeni izgubio kontrolu nad vozilom jer to ne proizilazi iz izvedenih dokaza već da je **oštećena odjednom „izletela“ ispred njega, da je okrivljeni kočio, ali nije uspeo da izbegne kontakt te se žalbom smatra da je propust oštećene osnovni uzrok nezgode jer je ista bila dužna da se kreće u prostoru do jednog metra od desne ivice kolovoza i da da znak rukom ako hoće da skrene ulevo.** S tim u vezi, navodi se da sud nije utvrdio doprinos oštećene već isključivo krivicu okrivljenog iako je oštećena isključivo kriva za nezgodu.

Iz obrazloženja:

„Iznetim žalbenim navodima se neosnovano pobija pravilnost činjeničnog stanja utvrđenog u prvostepenom postupku. Naime, neosnovano se žalbom ističe da sud nije utvrdio doprinos oštećene u ovoj saobraćajnoj nezgodi, obzirom da iz pobijane presude proizilazi da je prvostepeni sud utvrdio da je oštećena V.M. doprinela nastanku predmetne saobraćajne nezgode i da se njen propust sastoji u tome što je započela obilazak radne mašine i radova na putu bez prethodne provere da tu radnju može bezbedno izvesti i bez obaveštavanja ostalih učesnika u saobraćaju o željenoj radnji čime je stvorila pokretnu prepreku na putanji kretanja putničkog vozila okrivljenog.

Neosnovano se žalbom ističe da je oštećena isključivi krivac za predmetnu saobraćajnu nezgodu. Ovo iz razloga što je pravilnom ocenom izvedenih dokaza prvostepeni sud utvrdio da je okrivljeni u datoj situaciji imao sve tehničke mogućnosti da aktivno prati kretanje oštećene na bicikli i previdi njeno ponašanje te pravovremeno registruje dešavanja na prostoru desne kolovozne trake i prema aktivnostima drugih učesnika u saobraćaju prilagodi brzinu kretanja svog vozila, da oštećena za njega nije mogla predstavljati iznenadnu prepreku na kolovozu, da je imao tehničku mogućnost da pravovremeno prestroji svoje vozilo na levu saobraćajnu traku i bezbedno obiđe biciklistkinju, kao i da uoči postavljene saobraćajne znakove na kolovozu oko radova na putu.

Ocenom svih izvedenih dokaza a pre svega nalaza i mišljenja veštaka saobraćajne struke, koji je baziran na materijalnim dokazima iz spisa predmeta, pravilno je prvostepeni sud utvrdio da je okrivljeni Z.S. u vreme i na mestu bliže označenim u izreci prvostepene presude upravljao putničkim vozilom suprotno odredbama čl.42. st.1. Zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima, ne prilagodivši brzinu kretanja uslovima i stanju puta – radovi na putu, usled čega je prednjim desnim delom vozila udario u zadnji točak bicikle kojom je upravljala oštećena V.M., krećući se ispred vozila okrivljenog, usled kog udarca je oštećena pala na kolovoz i zadobila lake telesne povrede bliže opisane u izreci prvostepene presude.

Žalbom branilaca ističe se da je sud prihvatio iskaz oštećene, a da se iz nalaza veštaka vidi da je u momentu kontakta bila 2,6 metra od desne ivice kolovoza iako je trebalo da bude na udaljenosti do 1 metra od desne ivice kolovoza, što znači da je oštećena skrenula levo. Pravilnost utvrđenog činjeničnog stanja se ovim navodima ne dovodi u pitanje jer je iz pravilne ocene izvedenih dokaza prvostepeni sud utvrdio da je oštećena bila u okviru desne kolo-

vozne trake, da je naišla na radnu mašinu na kojoj je bio postavljen znak obaveštenja o radovima na putu, a sasvim je logično da nije ostala u režimu kretanja u prostoru do 1 metra od desne ivice kolovoza kada je naišla na radnu mašinu i obeležene radove na putu. Iz nalaza i mišljenja veštaka saobraćajne struke, na koje se žalba poziva, utvrđeno je da je okrivljeni u dužem intervalu mogao da uoči oštećenu i prati režim njenog kretanja, pri čemu je veštak dao više mogućnosti okrivljenog kao načine postupanja pri, kojima bi okrivljeni imao tehničke mogućnosti da izbegne kontakt sa oštećenom, što nije učinio.

Žalbom se neosnovano ističe da sud nije utvrdio tragove kočenja vozila okrivljenog, obzirom da iz pobijane presude proizilazi da su fiksirani svi uočeni tragovi i da su isti bili predmet analize pri izradi nalaza i mišljenja veštaka saobraćajne struke. ...

Nasuprot žalbenim navodima, prvostepeni sud je dao jasne i dovoljne razloge koje u svemu kao pravilne prihvata i ovaj sud pri čemu je pravilno utvrdio da je brzina kretanja vozila okrivljenog u direktnoj uzročnoj vezi sa nastalom saobraćajnom nezgodom, kao i da je navedeni propust oštećene doprineo njenom nastanku". (**Apelacioni sud u Nišu, dana 22.03.2012. godine, 5Kž.1.br.3036/11.**)

ZAKLJUČAK

U sudskoj praksi izuzetno su retke situacije da posle uviđaja povodom saobraćajne nezgode sa učešćem pešaka ne dođe do pokretanja krivičnog postupka protiv vozača nekog vozila – drugog učesnika u saobraćaju u konkretnoj situaciji.

Prilikom vršenja uviđaja povodom saobraćajne nezgode sa učešćem pešaka neophodno je da pripadnici policije sa mnogo više pažnje konstatuju sve materijalne dokaze koji su u vezi načinom kretanja pešaka po kolovozu i da shodno tome procenjuju da li u svakom konkretnom slučaju treba da podnose krivičnu prijavu ili izveštaj povodom saobraćajne nezgode.

Posebno značajno je da pripadnici policije povodom saobraćajne nezgode sa učešćem pešaka ne podlegnu sentimentalnosti zbog povreda pešaka odnosno posledica i ne potcene propust pešaka koji je učestvovao u saobraćajnoj nezgodi, nego da sa mnogo više odlučnosti nego do sada podnose i krivične prijave protiv pešaka ili protiv svih učesnika u saobraćajnoj nezgodi, pa i protiv pešaka.